Besluitenlijst BES bestuurlijk overleg 18 juni 2008 te Den Haag

als overeengekomen tussen de delegaties van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en Nederland

Inleiding/samenvatting

- In vervolg op de eerdere afspraken met Bonaire, Saba en Sint Eustatius is het volgende afgesproken.
- De afgesproken activiteiten op het gebied van jeugd, onderwijs, volksgezondheid en veiligheid vinden uiterlijk vanaf 15 december 2008 plaats;
- 15 december 2008 is tenminste een pakket aan activiteiten gereed op de bovengenoemde gebieden en bijbehorende wetgeving, uitvoering en ondersteuning zodat het fundament voor de nieuwe status is gelegd en een onomkeerbare stap wordt genomen;
- 15 december 2008 is dan ook een betekenisvolle stap op weg naar de nieuwe status van de BES eilanden. Indachtig de Voorlichting van de Raad van State inzake gefaseerde invoering statuswijziging BES wordt bovendien bezien of er dan ook juridische mogelijkheden zijn bevoegdheden over te dragen van het Land naar Nederland en de BES eilanden
- Op 15 december 2008 moet ook de basiswetgeving gereed zijn voor parlementaire behandeling => in ieder geval de Wolbes, Wet financiële Verhoudingen BES, Invoeringswet BES en wijziging van de Kieswet;
- Daarnaast worden voorbereidingen getroffen om het uitvoeringskantoor BES op 15 december 2008 officieel te openen.
- De BES en Nederland zetten zich gezamenlijk in voor een zo spoedige mogelijke statuswijziging;
- De BES eilanden en Nederland spannen zich voorts gezamenlijk in om de ophanden zijnde veranderingen op duidelijke wijze aan de bevolking van de drie eilanden toe te lichten;
- Voor de afgesproken activiteiten in jeugd, onderwijs, volksgezondheid en veiligheid heeft Nederland in totaal 12 miljoen euro in 2009 beschikbaar gesteld en 12 miljoen euro in 2010;
- Nederland is voorts bereid om de betalingsachterstanden 2006 en 2007 tot een maximum van 50 miljoen NAF onder dezelfde voorwaarden te saneren als die tot ultimo 2005 zijn opgebouwd;
- In de BES week van 11 tot en met 18 juni 2008 is ook gesproken over de uitwerking van de eerdere afspraken over voorzieningen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba in het bestuurlijk BES overleg van 31 januari 2008;
- De BES en Nederland hebben tijdens het bestuurlijk overleg in vervolg op afspraken in de eerdere BES weken, de volgende nadere afspraken gemaakt, die in deze besluitenlijst per beleidsterrein zijn opgenomen.

Onderwijs

- De eilandbestuurders van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) zijn overeengekomen dat in 2009 en 2010 daadwerkelijke verbeteringen worden getroffen in het onderwijs op de BES-eilanden;
- De verbeteringen zijn gericht op het primaire onderwijsproces en hebben betrekking op zowel de huisvesting (ondermeer achterstallig onderhoud schoolgebouwen), (de kwaliteit van) het personeel, de onderwijsmaterialen als de gebruikte onderwijsmethoden;
- Tegelijkertijd start vanaf september 2008 de onderwijsinspectie haar werkzaamheden aldaar, waarbij naast de kwaliteit van de school, het gaat om de plaats en positie van het voortgezet en beroepsonderwijs;
- Voor de uitvoering van het plan is gedurende 2009 en 2010 additioneel een bedrag van 4 miljoen euro op jaarbasis beschikbaar, dus in totaal 8 miljoen euro;
- Voorgenomen activiteiten worden in nauwe samenspraak met de BES uitgewerkt => er zal een concept-bestedingsplan tijdens de volgende BES week besproken worden.

Volksgezondheid

- Op basis van het plan van aanpak zal in juli en augustus 2008 een concrete inventarisatie plaats vinden van de activiteiten die met behulp van de door het kabinet voor 2009 en 2010 beschikbare 2 x 3 miljoen euro op korte termijn kunnen worden opgestart op het terrein van de volksgezondheid en gezondheidszorg op de BES;
- Inmiddels is gestart met het opstellen van een integraal (zorgbreed) lange termijn zorg- en huisvestingsplan BES inclusief een analyse van de geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen op de drie eilanden. Dit plan zal in het najaar van 2008 gereed zijn. Het plan zal het spoorboekje vormen voor noodzakelijke veranderingen en verbeteringen op het terrein van de volksgezondheid, de zorg en de geneeskundige rampenbestrijding tijdens de komende jaren;
- Voorgenomen activiteiten worden in nauwe samenspraak met de BES uitgewerkt;
- In samenspraak met de BES-bestuurders is afgesproken om - op weg naar het moment van statuswijziging en de beoogde invoering van de nieuwe BES-zorgverzekeringswet - op zo kort mogelijke termijn te komen tot één uitvoeringsorganisatie voor de BES. Daartoe zal een kwartiermaker worden benoemd;
- De beoogde BES-uitvoeringsorganisatie van de huidige financieringsregelingen zorg wordt onderdeel van het uitvoeringskantoor BES waartoe eerder is besloten. Dit onderdeel kan opgebouwd worden met personeel dat nu voor de eilanden bij de diverse uitvoeringsorganisaties werkt. Gezien de samenhang met de uitvoering van de sociale zekerheid en het innen van premies zal bij de uitwerking

nauw worden samengewerkt met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Financiën;
- In nauw overleg met het College financieel toezicht wordt bezien hoe de financiering van volksgezondheid en zorg in de overgangsperiode kan worden geborgd.

Jeugd en gezin
- De eilandbestuurders van Bonaire, Saba en St. Eustatius en het ministerie voor Jeugd en Gezin zijn overeengekomen dat in 2009 en 2010 een kwaliteitsimpuls wordt gegeven aan de zorg voor jeugdigen en gezinnen op de BES-eilanden;
- Uitgangspunt voor het plan is de missie van de minister voor Jeugd en Gezin uit zijn programma 'Alle Kansen voor alle kinderen'=> elk kind moet gezond en veilig kunnen opgroeien, zijn talenten ontwikkelen en plezier hebben, goed voorbereid zijn op de toekomst en zelf ook een steentje bijdragen aan de maatschappij;
- Voorgenomen activiteiten worden in nauwe samenspraak met de BES uitgewerkt;
- Daarbij zal in ieder geval prioriteit worden gegeven aan de (her)inrichting van een tehuis op Bonaire en de aanstelling van maatschappelijk werkers/gezinsvoogden op alle drie de BES eilanden;
- Voor de uitvoering van het plan is gedurende 2009 en 2010 3 miljoen euro op jaarbasis beschikbaar, dus in totaal 6 miljoen euro.

Sociale zekerheid en inkomenspolitiek
Ouderen
- De systematiek voor de AOV zal aansluiten op de regeling voor de AOW in Nederland. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke omstandigheden van de BES eilanden: ongewenste bestuurlijke en sociaal-economische effecten, de geringe bevolkingsomvang van de eilanden, de kleine oppervlakte, de grote afstand met Nederland, het insulaire karakter en het reliëf;
- In samenspraak met de eilandsbesturen wordt de regeling uitgewerkt.

Inkomenseffecten en lastendruk
- De effecten van veranderingen in de belasting- en premieheffing en andere activiteiten, zoals de invoering van een verzekering tegen ziektekosten, zullen in kaart worden gebracht door voor een aantal huishoudtypes met zowel hoge als lage inkomens, de bruto-nettotrajecten in de huidige situatie te vergelijken met bruto-nettotrajecten na het moment van statuswijziging.

Onderstand
- De systematiek van een regeling voor de onderstand zal waar de omstandigheden op de BES in vergelijking met die in Nederland dat mogelijk maken, aansluiten op de regeling voor de bijstand in Nederland.

Arbeidsinschakeling komt daarbij op de eerste plaats ('werk boven inkomen');
- De regeling zal worden opgesteld in overleg met eilandbesturen;
- De uitvoering wordt in overleg met de eilanden nader bezien.

Uitvoering en toezicht Landsverordening arbeid vreemdelingen
- Het uitvoeringskantoor BES zal namens de minister van SZW de tewerkstellingsvergunningen afgeven en de naleving van de wettelijke regels controleren;
- De toets op lokaal arbeidsaanbod en de beslissing over de afgifte van een tewerkstellingsvergunning zal plaatsvinden na consultatie van het eilandbestuur;
- De rol van het eilandbestuur zal worden vastgelegd in een regeling die in een volgend overleg tussen de BES en SZW zal worden besproken.

Arbeidsomstandigheden
- Op het moment van statuswijziging zal de huidige wetgeving voor veiligheid (arbeidsomstandigheden) van toepassing blijven. Na het moment van statuswijziging zal worden bekeken welke aanpassing van de regels nodig en wenselijk zijn. De ernstige risico's zullen het eerst worden bekeken;
- Het uitvoeringskantoor BES zal namens de minister van SZW de uitvoering gaan doen en de naleving van de regels voor arbeidsomstandigheden controleren;
- De BES-eilanden doen een verzoek voor personele ondersteuning om voorafgaand aan het moment van statuswijziging kennis en vaardigheden van de veiligheidsinspecteurs op een hoger niveau te brengen.

Landsverordening minimumlonen
- Het mechanisme voor aanpassing van de minimumlonen zoals vastgelegd in de Landsverordening minimumlonen zal worden vereenvoudigd. In dit kader zal een nulmeting plaatsvinden;
- Jaarlijks vindt aanpassing plaats op basis van prijsindexcijfers afkomstig van het CBS, relevant voor de regio en de eilanden;
- Iedere drie jaar onderzoekt de minister van SZW of er een bijzondere aanpassing nodig is en consulteert daarbij het eilandbestuur.

Veiligheid en opbouw justitievoorzieningen
- Nederland zal in 2008 de inzet voor een veilige samenleving, zoals de inzet van de Koninklijke Marechaussee op de BES-eilanden voortzetten. De in gang gezette verbetering zal in 2009 met kracht worden voortgezet in afzonderlijke programma's voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
- Voor veiligheid is 2 miljoen euro beschikbaar gesteld in 2009 en 2 miljoen euro in 2010;

- Vooruitlopend op de statuswijziging kunnen, na door Nederland gevoerd overleg met de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen, activiteiten worden ontplooid op de BES eilanden onder meer detentie (capaciteit, reclassering) vreemdelingen en op het gebied van preventie;
- Zoals in de Slotverklaring is afgesproken wordt er voor Bonaire, Saba en Sint Eustatius een aparte politieorganisatie gevormd. Vanuit het ministerie van BZK wordt het op voldoende niveau brengen van de politie op de BES als prioriteit bestempeld. In dat kader zal het verbeterplan voor het Korps Politie Bonaire onder de nieuwe korpschef worden voortgezet. De samenwerkingsrelaties met de Nederlandse politie- en brandweerorganisaties zal worden voortgezet en waar nodig geïntensiveerd;
- Er komt een organisatie, waarbij de basispolitiezorg gegarandeerd wordt. Dit betekent dat een aantal specifieke politietaken zoals handhaving van de openbare orde, het wijkgericht werken, toezicht, afhandelen van incidenten, verlenen van hulp, optreden bij jeugd- en zedendelicten, eenvoudige recherchewerkzaamheden met voldoende kwaliteit door het lokale korps uitgevoerd worden;
- Voor Saba en Sint Eustatius zal worden gestreefd naar een 24 uurs bezetting van de politieposten en naar een betere bereikbaarheid van de meldkamer voor noodgevallen.

Financiën

- Nederland is bereid om de betalingsachterstanden 2006/2007 tot een maximum van 50 miljoen NAF onder dezelfde voorwaarden te saneren als die tot ultimo 2005 zijn opgebouwd;
- Voorts is Nederland bereid om per 1 april 2009 de schulden die zijn en worden opgebouwd als gevolg van de tekortreeks 2008-2010 gedeeltelijk (het totaal minus 5 miljoen euro) kwijt te schelden onder de volgende voorwaarden:

  - de begroting 2008 wordt conform de procedures van de Amvrb financieel toezicht uitgevoerd, de verantwoording wordt tijdig, dat wil zeggen per 1 april 2009 bij het College financieel toezicht (Cft) ingediend, en de begroting 2009 wordt tijdig bij het Cft ingediend en voldoet naar het oordeel van het Cft aan de normen.
  - de genoemde 5 miljoen euro wordt ingezet in 2009 en 2010 voor de Nederlandse belastingdienst die vanaf 1 januari 2009 op de BES belastingen gaan heffen en innen , dit in samenspraak met de Belastingdienst van het Land. De kosten zullen door de BES worden gedragen in de veronderstelling dat de kosten van de inzet van de belastingdienst zich ruimschoots terugbetaalt. Zou dit niet het geval zijn dan is Nederland bereid de meerkosten (verschil kosten inzet en extra opbrengst belastingen) voor zijn rekening te nemen. Hierover zullen de afspraken nader worden uitgewerkt. Dit betekent dat de leenfaciliteit met hetzelfde bedrag

wordt verlaagd. De BES eilanden en Nederland maken daarover afspraken met de minister van Financiën van de Nederlandse Antillen;

- De extra ter beschikking gestelde middelen zullen in nauw overleg met het College financieel toezicht ter beschikking worden gesteld ten einde te vermijden dat het geordende begrotingsproces op de BES wordt verstoord, dan wel dat investeringen worden gedaan met meerjarige begrotingsconsequenties waarvoor geen dekking bestaat;
- Het afgesproken geïntegreerd middelenbeheer zal zo spoedig mogelijk worden ingevoerd.

Fiscaal stelsel

- Op basis van tussen de BES en Nederland overeengekomen uitgangspunten en randvoorwaarden (opgenomen in een werkdocument van het ministerie van Financiën) wordt het nieuwe fiscale stelsel van de BES eilanden uitgewerkt in wetgeving;
- Voor deze uitwerking is aanvullende informatie nodig op macro- en microniveau, onder andere wat betreft het gebruik van bestaande fiscale faciliteiten op de BES-eilanden. Het Nederlandse ministerie van Financiën heeft voorgesteld daar op korte termijn, desgewenst ter plaatse, nader onderzoek naar te willen doen;
- Wat betreft eventuele wijzigingen in de sfeer van de fiscale prikkels zal op korte termijn technisch overleg plaatsvinden teneinde te zoeken naar adequate overgangstermijnen voor belastingplichtigen die thans van deze faciliteiten gebruik maken dan wel binnenkort op de BES-eilanden willen investeren;
- In dat kader zal het Nederlandse ministerie van Financiën een overzicht opstellen (in kolommen, inclusief annotatie waarin de belangrijkste kenmerken zijn opgenomen) van de huidige fiscale prikkels en mogelijke nieuwe of gewijzigde fiscale prikkels.

Verkeer en Waterstaat

- Minister Eurlings heeft voorafgaand aan de BES-week een werkbezoek gebracht aan de NA en Aruba van 1 t/m 8 juni 2008. Tijdens dat bezoek zijn de V&W onderwerpen inhoudelijk besproken, en zijn de volgende intentieverklaringen[1] ondertekend, die ondermeer bijdragen aan verbetering van veiligheidsaspecten:
- Samenwerking in de ontwikkeling van de luchthaven Bonaire,
- Samenwerking in de ontwikkeling van de luchthaven Sint Eustatius;
- Samenwerking in de ontwikkeling van de luchthaven Saba.
- Meteorologische dienstverlening voor de BES-eilanden door de Meteorologische dienst Nederlandse Antillen & Aruba, onder toezicht van het KNMI;

[1] Voor de inhoud van de afspraken wordt verwezen naar de intentieverklaringen.

- Co-financiering van het Bonaire *Sewerage and Sanitation Project*;
- Daarnaast is afgesproken dat V&W op de BES maritiem toezicht (*Port State Control*) zal organiseren, inclusief toezicht op security- en milieuaspecten.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu

- Uiterlijk november 2008 is er een plan met voorgenomen maatregelen van het ministerie van VROM, waarbij de focus ligt op milieu (met name afvalverwerking) en ruimtelijke ordening (bestemmingsplan). Ook zal nader aandacht worden besteed aan de volkshuisvestingsproblematiek;
- Voorgenomen maatregelen worden in nauwe samenspraak met de BES uitgewerkt.

Economische zaken

- De BES eilanden en Nederland gaan na hoe de eilanden in nog mindere mate afhankelijk kunnen worden gemaakt van olie door promotie en onderzoek van alternatieve energie en alternatieve brandstof, bijvoorbeeld geothermische energie op Saba;
- De BES eilanden en Nederland gaan tevens na of er mogelijkheden zijn voor het zoveel mogelijk produceren van eigen voedsel.

Rechtspositie ambtenaren

- Nederland draagt zorg voor de rechtspositie van de ambtenaren, belast met Nederlandse taken en taken voortkomend uit de Rijkswetten, zoals overeengekomen in de politieke akkoorden. De eilandbesturen zijn elk voor zich verantwoordelijk voor de rechtspositie van de ambtenaren met taken gericht op het eiland (voor zover deze regelgeving ook in de nieuwe situatie tot hun competentie behoort);
- Bij aanvang van de nieuwe staatsrechtelijke positie van de BES-eilanden zal de Nederlands-Antilliaanse regelgeving die tot de transitiedatum op de drie eilanden van kracht was wat betreft de rechtspositie, in beginsel blijven gelden. Dit geldt evenzeer voor personeel dat nu in dienst is van het land Nederlandse Antillen dat gaat naar het Rijkspersoneel voor de BES-eilanden en voor het personeel dat in bovenlandelijke organisaties wordt geplaatst.;
- Nederland maakt een sociaal beleidskader voor eventueel overtollig ambtelijk personeel van de Nederlandse Antillen dat onder het bevoegd gezag van Nederland valt. De BES eilanden zijn verantwoordelijk voor het opstellen van een sociaal beleidskader voor eventueel overtollig ambtelijk personeel dat onder het bevoegd gezag van de BES eilanden valt. Nederland zal bijvoorbeeld juridische ondersteuning verlenen bij het opstellen en het uitvoeren van het plan;
- Partijen zijn het erover eens dat in dit kader (met behoud van zorgvuldigheid) zoveel mogelijk haast gemaakt moet worden, zodat er zo snel mogelijk duidelijkheid is voor het personeel. Personeel wil weten wie zijn werkgever wordt, e.d.;

- Er is wederzijds behoefte aan afstemming van de arbeidsvoorwaardelijke regelingen die worden getroffen door de nieuwe openbare lichamen, de nieuwe landen en Nederland. Gevraagd is of Nederland de coördinatie daarvan op zich wil nemen;
- Het is van belang dat de Nederlandse ministeries snel duidelijkheid geven over de uitvoering van Nationale taken op de BES eilanden. In dit kader zullen Nederland en de BES-eilanden bevorderen dat beide partijen over de benodigde relevante beleidsinformatie beschikken.

Samenwerkingsbeleid BES in 2009

- Bij het in 2007 vaststellen van het samenwerkingsbeleid voor de periode 2008 t/m 2012 is ervan uit gegaan dat de nieuwe staatkundige structuur per 15 december 2008 zou ingaan. Hierdoor zijn toen voor de BES eilanden alleen samenwerkingsmiddelen gereserveerd voor 2008. Nu dit nog niet het geval is, is overeengekomen de voor de BES eilanden in 2009 en mogelijk 2010 beschikbare middelen als volgt in te zetten:
    - De voor het thema Onderwijs & Jongeren beschikbare middelen (40%) zullen beschikbaar worden gesteld via het ministerie van OCW op basis van een met de BES overeen te komen plan van aanpak.
    - Een deel van de voor het thema Institutionele Versterking en Bestuurskracht (IVB) beschikbare middelen (20%) wordt aan de VNG beschikbaar gesteld voor capaciteitsversterkende activiteiten op de BES. Hiertoe zal een programma worden uitgewerkt. Het overige deel van de IVB middelen zal als begrotingssteun beschikbaar worden gesteld in de vorm van een doeluitkering ten behoeve van het sociaal vangnet en financieel beheer. Ook de middelen die beschikbaar zijn voor “overig” (20%) zullen op deze wijze beschikbaar worden gesteld.
    - De voor het Plan Veiligheid Nederlandse Antillen (PVNA) beschikbare middelen (20% van de samenwerkingsmiddelen) zullen voor de eilandelijke programma’s van het PVNA worden ingezet.
    - De totale omvang van de voor de BES in 2009 beschikbare samenwerkingsmiddelen is:
        - Bonaire 4,0 miljoen euro
        - St. Eustatius 0,8 miljoen euro
        - Saba <u>0,8 miljoen euro</u>
        - Totaal 5,6 miljoen euro

Status BES eilanden binnen de Europese Unie

- In de slotverklaring van 11 oktober 2006 (bepaling B22) is afgesproken onderzoek uit te voeren naar de mogelijkheden voor het verkrijgen van de status van Ultraperifeer Gebied (UPG) en de implicaties daarvan;
- Ter uitvoering van deze bepaling van de slotverklaring is in opdracht van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar de juridische mogelijkheden de UPG-status te verkrijgen en de juridische en economische implicaties daarvan;
- Dit onderzoek is 18 juni 2008 aangeboden aan de delegaties van Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
- Afgesproken is in september 2008 in een bestuurlijk overleg met de BES op basis van voornoemd onderzoek conclusies te trekken over de gewenste relatie met de Europese Unie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba als openbaar lichaam van Nederland;
- Uitgangspunt is dat voorlopig de LGO status gehandhaafd blijft. Het denken hierover zal in de tussentijd niet stilstaan. Bij de na vijf jaar voorziene evaluatie van de WolBES zal opnieuw worden gekeken naar de gewenste relatie van de BES eilanden met de Europese Unie.

Gemeenschappelijk uitvoeringskantoor
- Nederland opent officieel 15 december 2008 een uitvoeringskantoor voor de BES eilanden, waarbij een aanvang wordt gemaakt met de eerste uitvoerende taken namens Nederland;
- Er zijn vestigingen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Afspraken over BES wetgeving
- In juli 2008 zal de basiswetgeving voor de BES in ontwerpvorm gereed zijn en aan de BES worden voorgelegd. Het gaat hier om de Wet op de openbare lichamen BES, de Wet financiële verhoudingen BES, de wijziging van de Kieswet en de Invoeringswet BES (exclusief bijlage);
- Begin september 2008 zal BZK voor elk van de eilandsbesturen de ontwerpwetgeving toelichten c.q. overleg met hen plegen;
- Vòòr 1 oktober 2008 zullen de BES een gezamenlijke reactie op de ontwerpwetsvoorstellen uitbrengen;
- Na de toetsingsconferentie van 15 december 2008 zullen de wetsvoorstellen ter advisering naar de Raad van State worden gezonden;
- In oktober 2008 zullen de Aanpassingwet BES en de Rijkswet aanpassing Rijkswetgeving aan de oprichting van de Nieuwe Landen in ontwerpvorm aan de BES worden voorgelegd;
- Over de reactietermijn daarvoor zal nog met de BES nader worden gecommuniceerd. Ter bespoediging van het proces zullen ambtelijke concepten van onderdelen van deze wetgeving naar de ambtelijke contactpersonen van de BES worden gezonden zodra deze gereed zijn.
